

УДК 378.1: 33

А. В. Сисукіна, студент
О. С. Майорова, викладач

Краматорський коледж Донецького національного
університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-
Барановського, м. Краматорськ, Україна
krkdonnuet@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Особливістю сучасних демографічних процесів в Україні є стрімке зменшення населення, яке спричинено низкою факторів. Самим важливим вважається низький рівень народжуваності, який залежить від соціально-економічних чинників.

У статті розглянуто концепцію подовження тривалості життя населення шляхом залучення молоді до здорового способу життя та активного впровадження стимуляційних та адміністративних механізмів: обмеження вживання алкоголю й тютюнових виробів, усунення наркоманії тощо.

Ключові слова: криза, демографічна ситуація, народжуваність, смертність, природний приріст.

А. В. Сысукина, студент
Е. С. Майорова, преподаватель

Краматорский колледж Донецкого национального
университета экономики и торговли имени Михаила
Туган-Барановского, г. Краматорск, Украина
krkdonnuet@gmail.com

ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННЫХ ДЕМОГРАФИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В УКРАИНЕ

Особенностью современных демографических процессов в Украине является стремительное уменьшение населения, вызванное рядом факторов. Самым важным считается низкий уровень рождаемости, который зависит от социально-экономических факторов.

В статье рассмотрена концепция увеличения продолжительности жизни населения путем привлечения молодежи к здоровому образу жизни и активному внедрению стимулирующих и административных механизмов: ограничение употребления алкоголя и табачных изделий, устранение наркомании и тому подобное.

Ключевые слова: кризис, демографическая ситуация, рождаемость, смертность, естественный прирост.

А. V. Sysukina, student
O. S. Mayorova, teacher

Kramatorsk College of Donetsk National University of
Economics and Trade Named after Mikhail Tugan-
Baranovsky, Kramatorsk, Ukraine
krkdonnuet@gmail.com

PECULIAR FEATURES OF MODERN DEMOGRAPHIC PROCESSES IN UKRAINE

The peculiarity of the modern demographic processes in Ukraine is a rapid decrease in the population, which is caused by a number of factors. The most important is the low birth rate, which depends on socio-economic factors.

The article considers the concept of extending the life expectancy of the population by involving young people in healthy lifestyles and actively implementing of stimulative and administrative mechanisms: restricted use of alcohol and tobacco products, eliminating drug addiction, etc.

Key words: crisis, demographic situation, birth rate, mortality, natural increase.

Актуальність теми дослідження. Демографічна ситуація характеризує кризу відтворення населення за основними структурними елементами у часовій та просторовій визначеності.

Мета дослідження. Важливість дослідження демографічної ситуації в світі полягає в тому, що кожен рік відбуваються певні зміни в параметрах (населення світу загалом та

кожної країни окремо, народжуваність, смертність в країнах, причини смерті, міграція тощо), які торкаються не тільки соціальної сфери життя, але й економічної, політичної та інших. Саме з цієї причини слід першочергово розглядати демографічні проблеми в регіонах. Кожна нація представляє собою важливий ресурс, втрати якого дестабілізують та послаблюють країну, загрожують її національній безпеці. Сучасні тенденції показують збільшення населення у світі, але цей показник є нерівномірним. Тобто в одних регіонах кількість людей є низькою, в інших – дуже високою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині відтворення населення України характеризується як демографічна криза. Причини цієї кризи формувалися протягом багатьох років, але її поглибила економічна криза. В Україні об'єктивно низький рівень народжуваності, кількість населення зменшується. Смертність перевищила народжуваність майже вдвічі. Сьогодні можемо спостерігати зростання кількості населення в світі. За останні 6 років популяція стабільно зростає на 0,5% щорічно. На рис. 1 можна побачити, що станом на 2017 рік популяція людей становила 7,61 млрд. осіб в світі [1]. За 2017 рік найбільш населеними державами стали: Китайська Народна Республіка – 18,4% від загальної кількості населення світу; Індія – 17,5%; США – 4,33%. Якщо оцінювати топ-10 найнаселеніших країн, то список поповнять: Індонезія, Бразилія, Пакистан, Нігерія, Бангладеш, Росія, Мексика. За рівнем народжуваності в країні лідируючі позиції займають: Нігерія – 6,49 народжених на тисячу жінок; Ангола – 6,16; Малі – 6,01; Бурунді – 5,99 та Сомалі 5,8 народжених. Загалом, оцінюючи народжуваність, можна помітити, що найбільша кількість народжених дітей саме у країнах третього світу та у декількох країнах другого світу. За рейтингом смертності перші 5 місць займають: Лесото – 15 померлих на тисячу осіб; Литва – 14,6; Болгарія – 14,5; Латвія – 14,5; Україна – 14,4. Ці країни стабільно займають першу п'ятірку, конкуруючи між собою. У топ-50 країн за смертністю можна побачити велику кількість європейських країн [1].

До країн з найбільшими темпами приросту населення можна віднести станом на 2017 рік: Оман – 5,2%; Науру – 4,5%; Екваторіальну Гвінею – 3,8%; Нігерію – 3,8% та Бахрейн – 3,8%. До країн з найбільш негативним приростом (скороченням) населення відносять: Пуерто-Ріко – 1,8%; Сирію – 1,6%; Литву – 1,1%; Андорру – 0,9%; Латвію – 0,9% [2].

Ситуація з країнами з негативним приростом не є однозначною. Наприклад, Пуерто-Ріко – вільно асоційована держава під юрисдикцією США, що означає вільну міграцію населення з Пуерто-Ріко до країни, в якій існують більш привабливі умови для життя. З Оманом спостерігаємо зворотню ситуацію – 46% населення в країні – це емігранти, а загальне населення досить невелике (близько 4,5 мільйона). Проаналізувавши рівень смертності в країнах, хотілося б зупинитися на причинах смерті. По-перше, найпоширенішою причиною в світі є ішемічна хвороба серця (8,76%) та інфаркт (6,24%), що свідчить про особливості сучасного темпу життя. Наступними в списку йдуть респіраторні інфекції (3,19%), хронічні обструктивні хвороби легенів (3,17%) і рак дихальних органів (1,69%), що пов'язано з екологічним станом в світі. Для кожного регіону є свої окремі поширені причини смертей. Наприклад, в Німеччині найпоширенішими є хвороби серця; в країнах третього світу – діарея та шлункові інфекції; в США – діабет та хвороби, пов'язані з кровоносною системою. Демографічна ситуація, як зазначалося вище, має пряме відношення до економічної ситуації в світі та в країні. Кількість населення, «якість населення», тобто освіта та кваліфікація, грають безпосередню роль у формуванні робочої сили [3].

За даними по країнах, провідні позиції за кількістю робочої сили займають розвинені країни чи країни з перехідною економікою. Також не можна не вказати, що велика кількість

робочої сили зареєстрована саме у США, Китаї, Росії та європейських країнах, які, в свою чергу, є розвиненими та в них діють підвищені стандарти.

У сучасному житті поняття «демографія» стає все більш актуальним і важливим для всіх сфер діяльності людини. Сучасні світові тенденції задають нові норми розрахунку кількості як населення, так і робочої сили. З одного боку, ми бачимо помітну тенденцію до зростання кількості населення в світі. Станом на 2017 рік ця цифра становить 7,61 млрд. осіб та не перестає зростати. Основну частину цього показника складає населення 10 країн: КНР, Індії, США, Індонезії, Бразилії, Пакистану, Нігерії, Бангладешу та Росії [4].

Висновки. Таким чином, особливістю сучасних демографічних процесів в Україні є стрімке зменшення населення, яке спричинено низкою факторів. Самим важливим вважається низький рівень народжуваності, який залежить від соціально-економічних чинників. Тому доцільно було б розробити концепцію подовження тривалості життя населення шляхом залучення молоді до здорового способу життя, активно впроваджуючи паралельно з нею стимуляційні та адміністративні механізми: обмеження вживання алкоголю й тютюнових виробів, усунення наркоманії тощо.

Література

1. Birth rate. // CIA. – 2017. [Електронний ресурс] // Worldbank . – 2017. –Режим доступу до ресурсу: <https://data.Worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>.
2. Death rate. // CIA. – 2017. [Електронний ресурс] // Worldbank . – 2017. –Режим доступу до ресурсу: <https://data.Worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>.
3. Air Navigation Report 2016 Edition, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://data.Worldbank.org/indicator>
4. Labor force DATA [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://data.Worldbank.org/indicator/SL.TLF.TOTL.IN?year_high_desc=false.
5. Population Total [Електронний ресурс] // Worldbank . – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://data.Worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>.
6. Яворська В.В. Вікова структура населення як провідний чинник геодемографічного процесу / В.В. Яворська, С.Б. Куделіна // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. Зб. Наук. Праць. – Херсон: ПП Вишемирський, 2005. – с. 266-271.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.